

ზამთრის არსებობისათვის.

ბუნებისკენ!

ცხოვრების ქუჩილსა
ტკივილით ვგრძნობ...
ღუმლით წუხილსა
წუხილით ვგრძნობ!
მზე შერთალობს, ცივდება...
ლაშქარ სცვლის ღრეს...
ფოთლები სცივდება
სიცოცხლის ხეს...
სულის ცივს ზამთარში
სევდა გულს სჭამს!
განვლილის დავთარში
დაიჭებ ჯამს:
საგნები... ფიქრები...
განცდათა ზღვა...
ზნეობის ნიხრები...
და... სხვა და სხვა!
ვერ ვიჭერ თადარიგს:
ღმერთო, რას ჰგავს?!
ვერ ვხედავ წესს და რიგს,
ბოლოს და თავს!
აქ ცრემლის ნამს ჰყინავს,
იქ ლხენის მიძვს...
აქ გულის ვარდს სძინავს
დამკვანარს და ცივს!
აზრს ვხედავ ატყორცნილს...
იქ რწმენის ჯვარს...
აქ ბავის დაკოცნილს,
იქ შხამის ცვარს!
ვხედავ მე ოფლის ქაფს...
საქმეთა ცხრილს...
მღელვარე ყოფნის ძაფს
წვრილ-წვრილად ჰკრილს!
იქ ბრწყინავს... რა არი?...
ოქრო თუ ბზე?
სად არის მთავარი:
ნივთი in se?!

საკითხი წყეული!
ამიხსნის ვინ:
სადა ვარ წვეული,
რა მელის წინ?!
ვიში და ვინძრევი
რისთვის და რად?
ვიყავი... ვინგრევი...
ვიფხვნი მტვრად!
ბუდედ ხდის ტაძარსა
წყვიდიადის ბუ...
ყოფნასა ამგვარსა
რა ვუთხრას, ფუქს!

გავიდეთ!.. დავსტოვოთ დამპალი ბუდენი!
მთელ მარადისობის ფასი აქვს—წამს!
და ნულარ ვაყოფნებთ!.. ვანგრით ზღუდენი,
გავეჭვით მანქანას, კნიების შხამს!
მოვისხნათ ნიობი... სულის რიგს...
აქ სხვა, აქ სხვა, სხვა...
გავეჭვით ხრწნილ ქალაქს, სუნსქვას რო გვიძნელებს,
უხვად რო მიმოსთესს ჰირსა და ჟამს!
ვიხრწნით!.. ჰაერი!.. ვიჭაროთ!.. გავასწროთ!
მკვარტლ-კვამლი სიბილწის გვეხვევა გარს!
კაცს მძიმე, დუხჭირი სამოსი გავადროთ:
ძივცეთ ის განმწმენდელ ცეცხლსა და ქარს!
ჟამს უფრობისას ჩვენივე ნაგები
ლიდების გოდოლი დავამხოთ ძი.რს!
შევმუსროთ საქმენი სისხლითა ნაქები,
ეს ყველა კაცისა კვენსად არ ღირს!
გავეჭვით კანონსა გველივით შხამიანს!
გავეჭვით კაენის წყეულსა დღის!
გავეჭვით უსხივოს ყოფნასა დამიანს!
მივმართოთ ბუნების მშვენიერ ბაღს!
ხელი-ხელ ჩაკიდვით, ბავშვებთან ერთად
ქლივილით მოვედოთ მთასა და ბარს!
სადაცა ნამდვილი ღმერთი სწამთ ღმერთად,
სად პირი უცინის სიცოცხლის დარს!
სადაცა ყვავილი უკმევენ ციურსა
სიმღერას ვაზაფხულს, მუღმივად მშვენს...
სადაცა ვიპოვნით დაკარქულს, მზიურსა
სამოთხეს და ლოცვას პირველსა ჩვენს!
წიგნთა და ზარბაზანთ ნაცვლად ბუნება
მოგვაწვდის მშობლიურს ძუძუსა ტკბილს...
ამაო იქნება იქ ოქროს ცთუნება,
იქ სული მოსძებნის სავანეს თბილს!
ლაჟვარდის ამბორო მოგვიჩვენს იარებს...
გადეჟკრავთ მზიარულ ზმას იავარდს!
ყოფელი მცენარე ჩვენ გაგვიზიარებს,
ჩვენც ვავუზიარებთ ლხენას და დარდს!
იქ შემოქმედების ზღვა არის მღელვარე!
რაც სიბრძნემ ვერ მოგვცა, ალღოთი ვცნათ!
ახალი ცხოვრების გვირგვინი ელვარე
ფაქიზ და წრფელ გულის ხელებით ვცნათ!
სხვა ენით... სხვა ფიქრით... მთლად გარდაქმნილები,
არცოდნის მცოდნენი, ვისწრაფოთ წინ!
გზა დაკარქულები, ტყე-მინდვრის შვილები
დავბრუნდეთ დედასთან, დავბრუნდეთ შინ!
ბავშვები—ბავშვებში!.. წკრილა ხმებითა
არსთა ჰიმნს სურნელსა ჩვენც მივცემთ ბანს!
„დიდება ასხმულსა ზურმუხტის ფრთებითა
პირნათელ სიცოცხლეს! დიდება პანს!“...

გახვეული, რას არა ჰხედავს. ანგელო-
ზები სულ სამოთხის ვერცხლის ჩი-
ტებზე ოცნებობენ. უმეცველია, ეგვიპ-
ტის ასეთი ჩიტთაგანია, კისკისებს
ლალისა და იაგუნდის ხეხილში, აქე-
დან ღვთაებრივი კიკიკით მისრი-
ლებს უცხოეთისკენ და... საყვარელ
გნგნს სარკმელს უგალობებს ცისკრის
საგალობელს, განთიადის ვარდისფერ
ფსალმუნს.

გეგის გახსენებით უმაღ ძირს დაე-
შვა.
— ის ბედნიერია, ბედნიერი, მაგ-
რამ მე... ეჰ, გეგე, განგებამ ბედნიერ
გყო, მშურს შენი ბედი...

ფიქრების ელვით იშლებოდა. ახლა
უნების მშვენიერებამ რუხი მანდილი
წამოიხსა.

— ყველაზე უდიდესი სისულელე
სიცოცხლის დათმენაა, — ბრძანობდა
თავისთვის ახლა ლელო, — ადამიანთა
მონური სიჯაუტე ბრძანეთ, თორემ
აქნობამდინ ყველს თავი უნდა მოე-
კლა. საითაც უნდა გავიხედოთ, ყო-
ველგან ტანჯვა, ყოველგან კვნესა...
ყოველგან არარაობის შეგნება... მერე
ჰღირს რადმე სიცოცხლე, რომ ამდენი
მსხვერპლი შეგწიროთ?

კვლავ უფსკრულში დაიწყო ბობღვა.
ხან რას მოედო და ხან რას. მაგრამ
აი ქაოსიდან გამოსცურდა. მრავლი-
დან ერთს ანაპერწყლებულს წერტილს
დააცქერდა და ეს ერთი მალის გა-
მომკრთალი სახე იყო. გული მოიცა.
ოცნება კეკოლუც სამოსელში გამოჰ-
კვალთა. წარმოიდგინა დიონისოს
ღღესასწაული. მალი მას მხარს უმშვე-
ნებდა. ორივე ყურძნის გვირგვინებით
დართულნი ფირუზის ველზე ციკვით
მოიღრროდნენ და კეკოლუც ყვავილთა
მიჯნურობის შურიტა სწვადნენ. რა
უსაზღვრო ბედნიერად იგრძნო თავი!
რაა ქვეყანა მალისთან შედარებით?
არაფერი! მოაშორეთ მალი. მსოფლიო
უაზრო შეიქმნება, დაჰკარგავს არსე-
ბობის გასასამართლებელს საბუთს.
რას მისცემს განა ვარსკვლავთა ყუ-
რება იმის სანაცვალოს, რაც შეუძლიან
მიაგოს მას მალის ერთმა ჰაეროვანმა
კოცნამ, მისმა მუსიკად ჩამოქნილმა
ხმის ამოღებამ, ანგელოზის სიწმიდით
განბანილმა ხვევნა-ალერსმა? არას-
ფერს, არასფერს! და ლელოც აუწე-
რელის სურვილებით დაჰფრენდა ფან-
ტასტიურ ხეივანთა შორის, სადაც
თვითონვე აპოლონობდა, ხოლო აფ-
როდიტეს მშვენიერებით მისი ძალა
ცისკრის კოცონად ენთებოდა და
სიკეკოლუცით იმოსებოდა. აი სამოთხის
ერთ ერთს კუნძულზე გადიკარგნენ.
ზურმუხტის კიდებზე ფირუზის მღვი-
მეს ჰპოულობენ, ათასი ვარსკვლავა
ლოკოკინა იაგუნდით მორთული სა-
დაფიანი კოწკებით შეხუნძლიყვანენ
მღვიმის კარზე. მარჯანთა ალუმბლის
კუნძულებით შეექარგნათ აღათის მო-
ელვარე ფერად გადახლართული თა-
ლი. შიგნით უკუნეთს ფოსფორის ნა-
თელს აკრთოლკბდნენ გზა აბნეული
ციცინათელები. მხოლოდ ერთგან შე-
მკრთალი სხივი გზა აბნეული თრთო-
ლა და ესიყვარულებოდა მარმარილოს
შანთებზე გველსავით შეკლაკნულს
უცნაურს ბალახის შტოს თუ რომე-
ლილც ხის მომწყდარს ფესვს. აი,
შეიქრნენ. მირბიან შიგნით. საო-
ცარია, მღვიმე გრძელდება... დასას-
რული არ უჩანს. თვითუღს ნაბიჯს
ახალი სანახაობა მოსდევს, ნარნარი,

დამატყვევებელი. აი, ლურჯი ტბა...
უცნაური ლერწამი და ქავლი... წი-
თელ ქოჩოჩა ბუჩქნარი... ალიანდრისა
და ახლად აყვავილებულ ფორთოხე-
ლის ქალაკი. მალიც იქ დაჰკრთის.
გაზაფხულის ყვავილია თუ რა არის?
როგორ მოხდა ეს ფერისცვალება?
ლელო ვერც კი სცნობს. ჰსურს ეთა-
ყვანოს ამ ტყის დედოფალს. ვიდაცას
მისთვის ხის ფოთოლთა კაბით მოუ-
ყრია. დაიხედა. თვითონაც შეცვლი-
ლიყო. მხარზე შვილდი... ტყავის სა-
მოსი... გრძელი, ხუჭუჭა თმა... რა
ხდება? ვინაა, ვისია ეს მოსაიდუმლე
შემოქმედი ხელი, რომელიც ამდენს
ცვლილებას ახდენს? მაგრამ, ჩუთ...

— „ბედნიერო... ბედნიერო“...
ვისი ხმებია?

„ღღეგრძელი იყოს მეფე“...
„სიცოცხლობდეს მზის დედოფალი“...
— ნუ თუ? ეს შენ ხარ, მე? მალი

და ლელო... ლელო და მალი... ჩვენ
გვადიდებენ, ჩვენ... ჩვენ...
ხმები კი არ ისვენებენ:

„სიცოცხლობდეს მეფე დედოფა-
ლი“...
ორკესტრი გაისმის. ვინ უკრავს?
უხილავია. იცინის მწერი, იცინის
ფრინველი, კისკისებს ნაკადული, მცე-
ნარე, ტბის ცქრიალა ტალღები...

— მალი, მალი, სადღა მივდივართ,
სად: ბუნების მაყრული სულ შენ გე-
კუთვნის, შენ, შენ...
ხელი წაატანა მოსახვევად, მაგრამ
ცივს თოვლში წაატაკა. შეჰკრთა.
თვალეტი მოიფშვინტა. მთელი გულით
ამოიკვნესა.

— აჰ!..

წამოჯდა.
— შენ ჩემი იქნები, ჩემი... შენს
თავს არავის დაგანებებ, არა...

წარმოსთქვა მტკიცედ. მისთვის ეხ-
ლა ელვაც აღარ იყო საშიში. განა
რა ელექტრონი, რომელი ელვის ძა-
ლა იქნება სიყვარულსე უძლიერესი?
ახლა ყოველ ღირებულების ახალი
გარდაფასება მოხდა: ცხოვრებაში
მხოლოდ ქალია გვირგვინი და ბუნე-
ბის სამკაული. ქალი და ამ შემთხვე-
ვაში მისი მალი, — აი მშვენიერების ბი-
ბლია, აი ცხოვრების კეკლუცი აზრი
რატომ ჰხდება, რომ მისი თვითეული
ნახვა ჯერ შეუმჩნეველ სილამაზის
ახალ ახალს ფურცლებს უშლის? რო-
მელი ვარსკვლავი შეედრება მის გი-
შრის თვალებს? მალი, ეს ხომ სიცო-
ცხლის სიცოცხლეა, მშვენიერების
მშვენიერება! და ლელოც მოჰყვა ღი-
ლის:

„ბრწყინავს ვარსკვლავი, ბრწყინავს
ანათებს...“

სხვა დროს და სხვა პირობებში
ქართულად ამ ლექსის მთარგმნელის-
თვის ხშირად უზრდელად გაჰმასპინ-
ძლებია, ასეთი ჩიქორთული და საძა-
გელი ენით როგორა სთარგმნა ეს
მშვენიერების ნმწყვეტით, მაგრამ ახლა
კრიტიკის გუნება დაეჩრდილა სილა-
მაზეს, თვითონ ნეაპოლიტურ კილოს
სინარნარეს.

აღარ სჩოთიერებ სიტყვათა სუ-
ლელური შეწყობა, როგორც მაგალი-
თად „ღრუბელი მირბის, ცას ცემს კა-

მარას, ეთერიცა ჰქრის...
ნათობს“... არა, ეხლა
ენოლალია, აბდა-უბდა ლექსწყობი-
ლება თავისთავად გაჰქრა. უნდა გე-
ნახათ, როგორის ეშხით ჩაიღიღინა,
როგორ სცდილობდა ამ ჰანგის გამა-
ქართულებელ ცნობილ ტენორს — შვი-
ლისთვის მიებაძნა. განსაკუთრებით
რეფრენით:

„ჩემი ვარსკვლავი უფრო კარგია,
იგი ვარსკვლავი შენა ხარ, შენა“!..

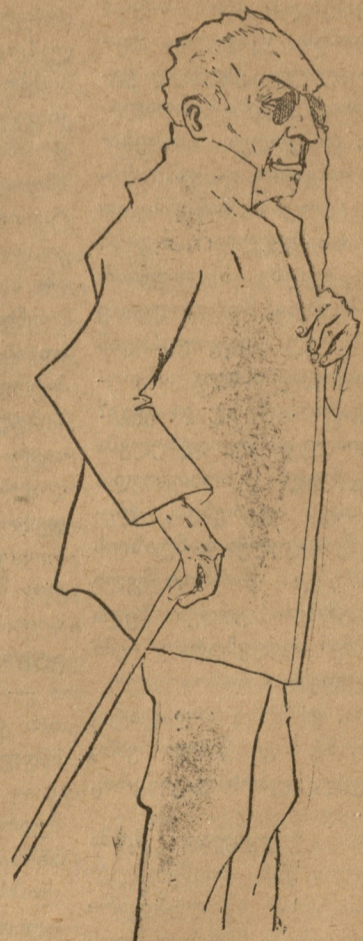
თითქმის გათენდა კიდევ, მაგრამ
ლელო ერთხელვე აკვიატებულს კი-
ლოს აღარ ათავებდა. აგერ აღმოსავ-
ლეთმა ფრთა შეისხა ცეცხლის ატლა-
სის, მთელი მთა წმიდა გაჰხვია ღვთა-
ების აღში. ბუნების ჯადოსნურ კვერ-
თხმა, მართლაც, მშვენიერების ბიბ-
ლიად გარდაშალა მამადავითი, მაგრამ
ლელო ამ ბიბლიას აღარა სცნობდა.
ქაბუკი გულის ვნებამ სულ სხვა მუ-
სიკა გააჩალა. მისთვის მისი „ვარსკვ-
ლავი“ ეხლა ყოველისფერი იყო, რო-
გორც მთელი ქვეყნიერების შემეცნება.
თვით მაშინაც კი, როდესაც აჩქარე-
ბულის ნაბიჯით დაღმართზე დაჰქან-
და, ლელო იმავე სიმღერას ფიქრთა
ფრთის სტვენით სალამურად აყოლი-
ებდა:

„ჩემი ვარსკვლავი უფრო კარგია,
იგი ვარსკვლავი შენა ხარ, შენა“...
დ. კასრაძე.

(შემდეგი იქნება)

გ. ყაზბეგი
წ-კ. გამ. საზოგადოების თავმჯდომარე.
(ქ. შ. წ.-კ. ს.ხ. კრებების გამო).

ვალეკო გუნია
ხან გადასდეს, ხან გადმოსდეს,
აღარა მაქვს თითქმის ჩარა;
ამისთანა იუბილე
„გინდ იყოს და გინდა არა!“

შარყები მ. ზიუაქელიძე.